

แนวทางการส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านการอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1

นายสุรศักดิ์ โจถาวร*

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 โดยทำการศึกษานักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 13 โรงเรียน นักเรียนจำนวน 387 คน การสุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi Stage Random Sampling) ดำเนินการเก็บข้อมูลระหว่างเดือนกรกฎาคม-กันยายน 2555 และทำการสัมภาษณ์ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 8 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การทดสอบค่าที (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analyze) และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัยพบว่า ระดับการปฏิบัติตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านอยู่อย่างพอเพียงของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่า นักเรียนมีระดับการปฏิบัติตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านอยู่อย่างพอเพียงในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เพศเกรดเฉลี่ย ระดับการศึกษาของนักเรียน ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง รายได้เฉลี่ยต่อวันของนักเรียนที่แตกต่างกัน มีระดับการปฏิบัติตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านอยู่อย่างพอเพียงของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของนักเรียนที่แตกต่างกัน แต่เมื่อจำแนกตามอาชีพของผู้ปกครองพบว่า ไม่แตกต่างกันนอกจากนี้พบว่าปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมทางสังคม 4 ด้านจากทั้งหมด 7 ด้านที่มีอิทธิพลต่อระดับการปฏิบัติตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านอยู่อย่างพอเพียงตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แก่ การรับรู้ข่าวสารหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยของนักเรียนการสนับสนุนจากสถานศึกษาการอบรมเลี้ยงดูสำหรับผลการสัมภาษณ์พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์เข้าใจถึงหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นอย่างดีและน้อมนำไปปฏิบัติ โดยผู้วิจัยได้นำผลการสัมภาษณ์มาสรุปเป็นแนวทางการส่งเสริม 4 แนวทาง ได้แก่ 1) สร้างแนวทางการรับรู้ข่าวสาร เกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างมีประสิทธิภาพโดยอาศัยความร่วมมือจากหน่วยงานองค์กรสื่อสาร

* นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาพัฒนศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

มวลชน สถานศึกษา และชุมชนที่นักเรียนอาศัย 2) สภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยของนักเรียนกลายเป็นชุมชนต้นแบบ เป็นชุมชนที่มีการดำเนินวิถีชีวิตอย่างพอเพียง โดยให้ครอบครัวของนักเรียนมีส่วนร่วมในการเป็นครอบครัวต้นแบบ และชุมชนต้นแบบตามลำดับ 3) สถานศึกษาสนับสนุนนโยบายที่ชัดเจน เกี่ยวกับพฤติกรรมพอเพียงของเด็กนักเรียน และจัดทำหลักสูตรพิเศษที่เกี่ยวข้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโดยตรง 4) ให้ความรู้ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูที่ถูกต้องที่สามารถกำหนดพฤติกรรมของเด็กได้ในอนาคต โดยอาศัยการทำงานร่วมกันอย่างบูรณาการจากหลาย ๆ ส่วน

คำสำคัญ : คุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านการอยู่อย่างพอเพียง นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1

Abstract

The current study aimed to investigate the desirable characteristics of sufficient living of high school students under The Secondary Educational Service Area Office 1. 387 participants from 13 schools were sampled by the multi-stage random sampling method. The data collection was conducted during July to September 2012. Eight educational personnel and students' parents were also interviewed. The data obtained in the study were analyzed by using frequency, percentage, mean, standard deviation, one-way ANOVA, stepwise multiple regression analysis, and content analysis.

The study revealed that the overall students' behaviors following the desirable characteristics of sufficient living stated in the core curriculum of basic education were at the high level. It was also found that there were differences in behaviors following the desirable characteristics of sufficient living among students with different genders, grade point averages, education levels, parents' educational levels, and students' average daily income. However, there was no difference in accordance with parents' occupations. In terms of social environment factors, four of seven factors influencing the level of behaviors following the desirable characteristics of sufficient living stated in the core curriculum of The Ministry of Education included the awareness of sufficiency economy news and information, students' home environment, supports from schools, the love-oriented type of child rearing. The interview discovered that the interviewees understood the philosophy of sufficiency economy and agreed to comply with it. For the interviewing concluded 4 guidelines promoting desirable characteristics as following: 1) Encourage the students' awareness of the philosophy of sufficiency economy news under the collaboration of mass communication organization, school and student's dwelling. 2) Students' dwelling play an important of sufficiency community where the sufficiency way of life allow students' family participate in sufficiency community from a role model family to a role model community. 3) School supports the desirable characteristics of sufficient living obviously and prepares specific curriculum which is related directly to sufficiency economy philosophy. (4) Provide the knowledge

and understanding of children rearing properly which can determine children's characteristics in the future collaboration from other entities is needed.

Keyword: Desirable characteristics of sufficient living, high school students, the Secondary Educational Service Area Office 1

บทนำ

ในสภาพปัจจุบันการดำเนินชีวิตของมนุษย์ มีความเปลี่ยนแปลงไปตามกระแสของสังคมยุคโลกาภิวัตน์มีเทคโนโลยีและนวัตกรรมสมัยใหม่ที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและหลากหลายส่งผลกระทบต่อทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อพฤติกรรมที่ปรับเปลี่ยนตามของมนุษย์รวมทั้งวิถีการดำรงชีวิตในสังคมไทย จากครอบครัวขนาดใหญ่และชุมชนที่ต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันเปลี่ยนเป็นครอบครัวขนาดเล็กหรือการใช้ชีวิตแบบอิสระลดการพึ่งพาอาศัยในบางด้านมีการดำเนินชีวิตที่เร่งรีบแบบต่างคนต่างอยู่ บางสังคมให้ความสำคัญด้านวัตถุนิยมมากขึ้นจากการพัฒนาอย่างรวดเร็วจนก่อให้เกิดปัญหาต่างๆ ตามมาเช่นปัญหาอาชญากรรมการแข่งขันในระบบต่างๆ การคอร์รัปชั่นความเห็นแก่ตัว เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนมากกว่าประโยชน์ส่วนรวมขาดความรับผิดชอบไม่ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ฯลฯ ปัญหาเหล่านี้นำมาซึ่งความเสื่อมทางด้านคุณธรรมและจริยธรรมซึ่งเป็นภัยต่อสังคมโดยรวม (สุมาลี วงศ์ษา, 2550:1) กระแสทุนนิยม จึงกลายเป็นส่วนสำคัญที่ก่อให้เกิดวิกฤติการณ์ทางเศรษฐกิจของประเทศไทย เกิดกระแสบริโภคนิยมทางอารยธรรมตะวันตก ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมต่างๆ ของเยาวชนและประชาชนคนไทย เจตคติ และความคิดในระบบทุนนิยมได้ทำให้วิถีการดำเนินชีวิตคนไทยเปลี่ยนไป พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงเสนอแนะแนวทางในการดำเนินชีวิตและทัศนคติของการดำรงอยู่อย่างสร้างสรรค์บนกระแสโลกาภิวัตน์รวมถึงพระราชทานทางออกของการแก้ไขวิกฤติเศรษฐกิจภายใต้ชื่อ "เศรษฐกิจพอเพียง" (sufficiency economy) ซึ่งเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตและการปฏิบัติตนในทางสายกลาง เพื่อให้ประชาชนรอดพ้นจากวิกฤติทางเศรษฐกิจ และสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนในกระแสโลกาภิวัตน์ (สหทยา พลปฐพี, 2548:1)

ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการและสถาบันต่างๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้น้อมนำเอาหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในการกำหนดนโยบายการศึกษา ซึ่งสามารถสังเกตได้ว่าการศึกษาในช่วงที่ 10 ปีที่ผ่านมา มีการมุ่งเน้นให้ประชาชนรู้จักกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมากขึ้น มีการจัดทำสื่อและการประชาสัมพันธ์ถึงหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ทำให้เกิดการกระตุ้นการศึกษาหลักปรัชญานี้เป็นอย่างมาก มีการทำวิจัยถึงหลักการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ ทั้งตัวบุคคล สถานศึกษา ชุมชน รวมไปถึงสังคมหลากหลายระดับ การศึกษาจึงมีบทบาทและเป็นเครื่องมือที่มีความสำคัญในการพัฒนาคน เพื่อให้ผู้เรียนได้รับความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพ ตลอดจนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่กำหนดและมีสุขภาพที่แข็งแรง (ภาณุภัทร ลิ้มจำรูญ, 2551:1) กระทรวงศึกษาธิการจึงได้กำหนดนโยบายเร่งรัดการปฏิรูปการศึกษา โดยยึดหลักคุณธรรมนำความรู้มาสร้างความตระหนักและสำนึกถึงคุณค่าของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ความสมานฉันท์ สันติวิธี วิถีประชาธิปไตยพัฒนาคนโดยใช้คุณธรรมเป็นพื้นฐานการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงความร่วมมือของสถาบันครอบครัว ชุมชน สถาบันศาสนา และสถาบันการศึกษาเพื่อพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดี มีความรู้และอยู่ดีมีสุข โดยอาศัย

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ทั้ง 8 ประการ ได้แก่ รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย มีจิตสาธารณะ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) โดยโรงเรียนซึ่งมีหน้าที่จัดการศึกษาให้แก่เด็ก วางแผนและดำเนินการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่ดีงามให้เกิดขึ้นกับเด็กพร้อมทั้งหาแนวทางในการส่งเสริมจริยธรรมที่ดีงามเหล่านั้นให้นักเรียนมีระดับคุณธรรมที่สูงขึ้นเพื่อจะได้เป็นคนดีของสังคมต่อไปโดยเฉพาะอย่างยิ่งนักเรียนวัยรุ่นในช่วงอายุ 15 - 18 ปีซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในช่วงชั้นที่ 4 เป็นวัยที่อยู่ในช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อเป็นวัยที่เริ่มรับผิดชอบตนเองมากขึ้นมีอิสระในการใช้จ่ายเงินสิ่งของเครื่องใช้และทรัพยากรธรรมชาติซึ่งอาจตกเป็นเหยื่อของกระแสบริโภคนิยมและลุ่มหลงในวัตถุสินค้าที่ฟุ่มเฟือยเกินความจำเป็นโดยเฉพาะอย่างยิ่งความหลงใหลคลั่งไคล้สินค้าที่มียี่ห้อต่งนำเข้ามาจากต่างประเทศเช่นเสื้อผ้าเครื่องประดับตามแฟชั่นโทรศัพท์มือถือและนาฬิกา เป็นต้น โดยมีผลการสำรวจภาคสนามเรื่องพฤติกรรมกาใช้จ่ายของเยาวชนในยุคเงินบาทลอยตัวศึกษาเฉพาะนักเรียนนักศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลของสำนักวิจัยเอแบคโกลบอลอินเทอร์เน็ตโพลล์พบว่านักเรียนนักศึกษาส่วนใหญ่นิยมซื้อสินค้าจากห้างสรรพสินค้าชั้นนำถึงร้อยละ 98.5 กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 90 นิยมซื้อสินค้าที่มียี่ห้อและนำเข้าจากต่างประเทศมีเพียงร้อยละ 10 เท่านั้นที่ระบุว่าไม่นิยมซื้อสินค้าที่มียี่ห้อและนำเข้าจากต่างประเทศจะเห็นได้ว่านักเรียนมีพฤติกรรมการใช้จ่ายเงินที่ฟุ่มเฟือยเป็นผลกระทบที่เกิดขึ้นกับนักเรียนวัยรุ่นโดยตรงในเรื่อง การศึกษาและสุขภาพ และจากค่านิยมในการบริโภคเพื่อการแข่งขันในทางที่ผิดอวดมั่งอวดมีซึ่งอาจก่อให้เกิดการหางานพิเศษทำการลักขโมยตลอดจนนำไปสู่การขายบริการทางเพศ (ฉันทวิมลศรีกตัญญู, 2540: 153)

จากสภาพปัญหาดังกล่าว ที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมและการดำรงชีวิตของนักเรียนในสถานศึกษาต่าง ๆ รวมไปถึงแนวทางการพัฒนาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของกระทรวงศึกษาธิการที่มีความมุ่งมั่นตั้งใจในการที่จะพัฒนาวิถีชีวิตของเยาวชนไทยในปัจจุบันนี้ ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาถึง “แนวทางการส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านอยู่อย่างพอเพียง ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1”

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการปฏิบัติตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 เมื่อจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
3. เพื่อศึกษาปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมที่ส่งผลต่อระดับการปฏิบัติตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1
4. เพื่อศึกษาแนวทางในการส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1

แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านอยู่อย่างพอเพียง

จากแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้สรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ที่เป็นการเชื่อมโยงประเด็นต่างๆ อย่าง การบูรณาการ ประกอบด้วย การพิจารณาถึงปัจจัยส่วนบุคคลที่ประกอบด้วย เพศ เกรดเฉลี่ยสะสม ระดับการศึกษาของนักเรียน ระดับการศึกษาของผู้ปกครองอาชีพ ผู้ปกครองจำนวนเงินที่นักเรียนได้รับต่อวัน การศึกษาปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมประกอบด้วย ด้านความรู้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยของนักเรียน ด้านการอบรมเลี้ยงดูแบบรักนั้บสนุน ด้านการสนับสนุนของครอบครัว ด้านการสนับสนุนของเพื่อนและด้านการสนับสนุนจากสถานศึกษา การวิเคราะห์ระดับการปฏิบัติตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐานด้านอยู่อย่างพอเพียง

ตัวแปรอิสระ

ปัจจัยส่วนบุคคล
1. เพศ
2. เกรดเฉลี่ยสะสม
3. ระดับการศึกษาของนักเรียน
4. ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง
5. อาชีพผู้ปกครอง
6. จำนวนเงินที่นักเรียนได้รับของนักเรียนต่อวัน

ปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคม
1. ความรู้ด้านหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
2. การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
3. สภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยของนักเรียน
4. การอบรมเลี้ยงดูแบบรักนั้บสนุน
5. การสนับสนุนของครอบครัว
6. การสนับสนุนของเพื่อน
7. การสนับสนุนจากสถานศึกษา

ตัวแปรตาม

ระดับการปฏิบัติตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านอยู่อย่างพอเพียงของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
1. ดำเนินชีวิตอย่างพอประมาณ
2. ดำเนินชีวิตอย่างมีเหตุผล รอบคอบ
3. ดำเนินชีวิตอย่างมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี
4. การประยุกต์ใช้คุณธรรมในการดำเนินชีวิต
5. การประยุกต์ใช้ความรู้ที่เหมาะสมในการดำเนินชีวิต

↓

แนวทางการส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านอยู่อย่างพอเพียง

ระเบียบวิธีการวิจัย

1. ประชากร ได้แก่ นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ชั้นปีที่ 4-6 สังกัดสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กรุงเทพมหานครประจำปีการศึกษา 2554 จำนวน 67 โรงเรียน มีนักเรียนจำนวนทั้งสิ้น 128,257 คน (กลุ่มนโยบายและแผนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กรุงเทพมหานคร พ.ศ.2554)

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายได้แก่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4,5 และ 6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กรุงเทพมหานคร เขตการปกครองชั้นใน จำนวน 13 โรงเรียน รวมทั้งสิ้นจำนวน 387 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi Stage Random Sampling) จากการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางการสุ่มตัวอย่างของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970: 608) โดยอาศัยลักษณะการแบ่งเขตการปกครองของกรุงเทพมหานครได้แก่เขตการปกครองชั้นในเขตการปกครองชั้นกลางและเขตการปกครองชั้นนอกเพื่อควบคุมสภาพแวดล้อมให้มีความใกล้เคียงกันเนื่องจากตัวแปรสภาพแวดล้อมที่อาจส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมของนักเรียนได้ผู้วิจัยจึงได้ทำการสุ่มมาจำนวน 1 เขต โดยวิธีการจับฉลากได้กลุ่มตัวอย่างเป็นโรงเรียนที่อยู่ในเขตพื้นที่การปกครองชั้นใน ซึ่งมีจำนวนโรงเรียนเท่ากับ 22 โรงเรียน จำนวนห้องเรียนเท่ากับ 639 ห้อง นักเรียนชาย 10,390 คน นักเรียนหญิงเท่ากับ 12,961 คน รวมทั้งสิ้น 23,351 คนจากนั้นสุ่มจำนวนโรงเรียนร้อยละ 50 ของโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กรุงเทพมหานครส่วนการปกครองชั้นในกรุงเทพมหานคร ด้วยการเลือกศึกษา (Purposive Sampling) ทำให้ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 13 โรงเรียนและเทียบบัญชีผู้ใดตรงจำนวนนักเรียนในแต่ละโรงเรียนที่สุ่มได้จากขั้นตอนที่ 2 จำนวน 13 โรงเรียน แล้วสุ่มเลือกนักเรียนเท่ากับจำนวนที่เทียบได้จำนวน 387 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม (questionnaire) แบ่งเป็น 4 ตอน และแบบสัมภาษณ์

4. การทดลองเครื่องมือ (Try-out) แบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วนำแบบสอบถามไปหาความเชื่อมั่น (Reliability) กับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ชุด

5. การเก็บรวบรวมข้อมูลแหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษานี้มาจาก 2 ส่วนคือข้อมูลปฐมภูมิ (Primary data) ได้จากการสำรวจกลุ่มตัวอย่างและข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) จากการศึกษาค้นคว้า

6. การใช้สถิติวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ค่าความถี่ค่าร้อยละค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันและสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ถดถอยเชิงพหุคูณ

7. นำผลการวิเคราะห์เชิงปริมาณ มาสร้างข้อคำถามในการสัมภาษณ์โดยใช้เทคนิคสโนว์บอล (Snow Ball) สัมภาษณ์ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ ครู บุคลากรหรืออื่นักวิชาการการศึกษา ผู้ปกครอง รวมทั้งสิ้น 8 คน เพื่อหาแนวทางการส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย

ผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัยเชิงปริมาณ

1. การวิเคราะห์ระดับการปฏิบัติตนตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านอยู่อย่างพอเพียงของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขต

พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กรุงเทพมหานคร พบว่า นักเรียนมีระดับการปฏิบัติตนตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านอยู่อย่างพอเพียง ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.60 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการดำเนินชีวิตอย่างมีเหตุผลรอบคอบ ด้านการดำเนินชีวิตอย่างพอประมาณ ด้านการประยุกต์ใช้คุณธรรมในการดำเนินชีวิต ด้านการประยุกต์ใช้ความรู้ที่เหมาะสมในการดำเนินชีวิต อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการดำเนินชีวิตอย่างมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีมีความคิดเห็นระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.68, 3.65, 3.65, 3.60 และ 3.40 ตามลำดับ

2. การวิเคราะห์ระดับการปฏิบัติตนตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านอยู่อย่างพอเพียง ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กรุงเทพมหานคร เมื่อจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า เพศเกรดเฉลี่ย ระดับการศึกษาของนักเรียน ระดับการศึกษาของผู้ปกครองรายได้เฉลี่ยต่อวันของนักเรียนที่แตกต่างกัน มีระดับการปฏิบัติตนตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านอยู่อย่างพอเพียงของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของนักเรียนที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ .05 หากพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

2.1 ระดับการปฏิบัติตนตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านอยู่อย่างพอเพียง ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กรุงเทพมหานคร ที่จำแนกตามเพศของนักเรียนพบว่า เพศที่แตกต่างกันมีความสัมพันธ์กับระดับการปฏิบัติตนตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านอยู่อย่างพอเพียง ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ .05 โดยนักเรียนเพศหญิงมีความสัมพันธ์กับกับระดับการปฏิบัติตนตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านอยู่อย่างพอเพียงของหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐานมากกว่านักเรียนเพศชาย

2.2 เกรดเฉลี่ยของนักเรียน พบว่า นักเรียนที่มีเกรดเฉลี่ยแตกต่างกันมีความสัมพันธ์กับระดับการปฏิบัติตนตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านอยู่อย่างพอเพียง ของหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ .05 โดยนักเรียนที่มีเกรดเฉลี่ยต่ำกว่า 2.00 มีความสัมพันธ์กับกับระดับการปฏิบัติตนตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านอยู่อย่างพอเพียง ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สูงกว่านักเรียนที่มีเกรดเฉลี่ย 2.01-2.50, 2.51-3.00, 3.01-3.50 และ 3.51 ขึ้นไป นอกจากนี้ยังพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีเกรดเฉลี่ย 3.51ขึ้นไปมีความสัมพันธ์กับระดับการปฏิบัติตนตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านอยู่อย่างพอเพียงของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สูงกว่านักเรียนที่มีเกรดเฉลี่ย 3.01-3.50

2.3 ด้านระดับการศึกษาของนักเรียน พบว่า นักเรียนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีความสัมพันธ์กับกับระดับการปฏิบัติตนตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านอยู่อย่างพอเพียง ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ .05 โดยนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีระดับการปฏิบัติตนตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านอยู่อย่างพอเพียง ของหลักสูตรแกน

กลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ต่ำกว่านักเรียนที่มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาปีที่ 4

2.4 ด้านอาชีพของผู้ปกครอง พบว่า ผู้ปกครองที่มีอาชีพแตกต่างกันมีความสัมพันธ์กับระดับการปฏิบัติตนตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านอยู่อย่างพอเพียง ของหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน ของนักเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ .05 โดยผู้ปกครองที่มีอาชีพข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจมีความสัมพันธ์กับระดับการปฏิบัติตนตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านอยู่อย่างพอเพียง ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของนักเรียนต่ำกว่าผู้ปกครองที่มีอาชีพนักธุรกิจ/ค้าขาย/เจ้าของธุรกิจและพนักงานบริษัทห้างร้าน/ห้างร้าน/ลูกจ้าง

2.5 ด้านรายได้เฉลี่ยต่อวันของนักเรียน พบว่า นักเรียนที่มีรายได้เฉลี่ยในแต่ละวันแตกต่างกันมีความสัมพันธ์กับระดับการปฏิบัติตนตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านอยู่อย่างพอเพียง ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของนักเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ .05 โดยนักเรียนที่มีรายได้เฉลี่ยต่อวัน 101-150 บาทมีระดับการปฏิบัติตนตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านอยู่อย่างพอเพียงของหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน ต่ำกว่านักเรียนที่มีรายได้เฉลี่ยต่อวัน 101-150 บาท และ 150 บาทขึ้นไป

3. การวิเคราะห์ปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมที่ส่งผลต่อระดับการปฏิบัติตนตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านอยู่อย่างพอเพียง ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต1 กรุงเทพมหานคร พบว่า 1) ด้านการรับรู้ข่าวสารหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีประสิทธิภาพในการทำนายระดับการปฏิบัติตนตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านอยู่อย่างพอเพียง ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ได้ร้อยละ 8.0 โดยมีค่า t-test เท่ากับ 4.030 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05) 2) สภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยของนักเรียน (X²) สามารถทำนายระดับการปฏิบัติตนตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กรุงเทพมหานคร ได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 4.4 โดยมีค่า t-test เท่ากับ -6.966 3) ด้านการสนับสนุนจากสถานศึกษาสามารถทำนายระดับการปฏิบัติตนตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านอยู่อย่างพอเพียง ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต1 กรุงเทพมหานคร ได้เพิ่มขึ้น ร้อยละ 2.3 โดยมีค่า t-test เท่ากับ 5.192 และ 4) ด้านการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนสามารถทำนายระดับการปฏิบัติตนตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านอยู่อย่างพอเพียง ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต1 กรุงเทพมหานครได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 6.4 โดยมีค่า t-test เท่ากับ 5.452 นอกจากนี้ยังพบว่าด้านสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยของนักเรียนมีอิทธิพลต่อระดับการปฏิบัติตนตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านอยู่อย่างพอเพียง ของหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต1 กรุงเทพมหานครในเชิงลบ ดังนั้น

ด้านรับรู้ข่าวสารหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการสนับสนุนจากสถานศึกษา ด้านการอบรมเลี้ยงดู และด้านสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยของนักเรียนมีประสิทธิภาพในการทำนายร่วมกันต่อระดับการปฏิบัติตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านอยู่อย่างพอเพียงของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กรุงเทพมหานครร้อยละ 22.2 มีค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการทำนายเท่ากับ .215 ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณแบบ Stepwise เพื่อทดสอบอิทธิพลของปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมทางสังคมที่มีต่อระดับการปฏิบัติตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านอยู่อย่างพอเพียง ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานของ นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1

ตัวแปรทำนาย	R	R ²	Adj R ²	R ² Change	b	β	t
การรับรู้ข่าวสารหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	.283	.080	.077	.080	.229	.223	4.030*
สภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยของนักเรียน	.352	.124	.119	.044	-.326	-.377	-6.966*
การสนับสนุนจากสถานศึกษา	.459	.188	.181	.023	.235	.297	5.192*
การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน	.433 ^๑	.211	.203	.064	.244	.250	5.452*
Constant = 2.229, R ² = .211, Adjusted R ² = .203, F = 28.044, Sig. = .000							

* มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุปผลการวิจัยเชิงคุณภาพ

แนวทางการส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านอยู่อย่างพอเพียง

จากการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยใช้เทคนิคลูกบอลหิมะ (Snow Ball) สามารถรับรู้ความคิดเห็นของผู้ให้สัมภาษณ์ประกอบด้วยผู้ปกครองคนที่ 1 ผู้ปกครองคนที่ 2, หัวหน้ากลุ่มสาระสังคมศึกษา และรองผู้อำนวยการ มีความเห็นตรงกันว่า

“ควรมีการจัดโครงการ หรือดำเนินกิจกรรมบางอย่างให้เด็กได้รู้สึกและเข้าถึงทฤษฎีอย่างแท้จริง เพราะกิจกรรมจะเป็นตัวช่วยให้เด็กเข้าถึงการประยุกต์ใช้จริงไม่ใช่แค่รู้ทฤษฎีและตอกย้ำความเข้าใจทางทฤษฎีมากขึ้น เพื่อความสอดคล้องทั้งการปฏิบัติและทฤษฎีจากนั้นต้องมีการติดตามหรือการ

สำรวจหลังจากเข้าร่วมโครงการต่าง ๆ อย่างจริงจัง เผื่อพฤติกรรมอย่างรัดกุม ซึ่งจะช่วยให้ทราบว่า ผลการดำเนินงานหรือโครงการมีประสิทธิผลต่อตัวนักเรียนและพฤติกรรมของนักเรียนมากน้อยเพียงใด เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน”

ในขณะที่เดียวกันหัวหน้าฝ่ายกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน, นักวิชาการการศึกษาฝ่ายทะเบียนและวัดผลและผู้อำนวยการ มีความเห็นในเรื่องของการส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านอยู่อย่างพอเพียงที่สอดคล้องกันดังนี้

“การพิจารณาบททวนนโยบายหรือแนวโน้มการศึกษาของไทยที่ผ่านมา มีการกำหนดเด็กนักเรียนนักศึกษาไปในทิศทางไหน การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศเป็นเช่นไร มีตัวชี้วัดใดบ้างที่สำเร็จ จากนั้นก็ทำการสร้างความร่วมมือกันในหลาย ๆ ฝ่าย ไม่ว่าจะเป็น สถานศึกษา สมาคมผู้ประกอบการ สถาบันต่าง ๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับนักเรียน ร่วมด้วยช่วยกันจัดโครงการสัมมนา หรือประชุมหารือ เพื่อหาแนวทางในการส่งเสริมให้กับเด็กนักเรียนเป็นรูปธรรมมากขึ้นต่อไป”

ซึ่งในขณะนั้น หัวหน้ากลุ่มสาระการงานและเทคโนโลยี ได้เสนอแนวทางการส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียนมัธยมปลาย ในฐานะที่เป็นครูผู้สอนว่า

“ครูก็ต้องสอดแทรกหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงทุก ๆ ครั้งที่สอน เพื่อให้เด็กเกิดการรับรู้หรือผ่านหูผ่านตาเกี่ยวกับหลักปรัชญามากที่สุดเท่าที่จะทำได้ เพราะเด็กช่วงนี้ มีความจำที่ดีและยังง่ายต่อการชี้แนะ ส่งเสริม”

จะเห็นได้ว่าจากผลการศึกษาเชิงคุณภาพ สามารถสรุปเป็นแนวทางการส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 ได้ดังนี้

1. สร้างแนวทางการรับรู้ข่าวสาร เกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างมีประสิทธิภาพ โดยอาศัยความร่วมมือจากหน่วยงานองค์กรสื่อสารมวลชน สถานศึกษา และชุมชนที่นักเรียนอาศัยอยู่
2. สภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยของนักเรียนกลายเป็นชุมชนต้นแบบ เป็นชุมชนที่มีการดำเนินวิถีชีวิตอย่างพอเพียง โดยให้ครอบครัวของนักเรียนมีส่วนร่วมในการเป็นครอบครัวต้นแบบ และชุมชนต้นแบบตามลำดับ
3. สถานศึกษาสนับสนุนนโยบายที่ชัดเจน เกี่ยวกับพฤติกรรมพอเพียงของเด็กนักเรียน และจัดทำหลักสูตรพิเศษที่เกี่ยวข้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโดยตรง
4. ให้ความรู้ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูที่ถูกต้อง และสามารถกำหนดพฤติกรรมของเด็กได้ในอนาคต โดยอาศัยการทำงานร่วมกันอย่างบูรณาการจากหลาย ๆ ส่วนดังแผนภาพ

แผนภาพที่ 1 แนวทางการส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ 2 ระดับ คือ ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้และข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป ดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากผลการวิจัยพบว่า การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นตัวแปรที่สามารถทำนายคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเขต 1 กรุงเทพมหานคร โดยพบว่า นักเรียนมีการรับรู้ข้อมูล

ข่าวสารเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในระดับปานกลาง ดังนั้นควรให้ความสำคัญกับการประชาสัมพันธ์และให้ความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับแนวคิดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้มากยิ่งขึ้น เช่น การสนับสนุนผ่านสื่อโทรทัศน์ หรือวิทยุ ซึ่งปัจจุบันเป็นสื่อมวลชนที่เข้าถึงกลุ่มคนได้ทั่วกัน

2. จากการวิจัยพบว่า ด้านสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยของนักเรียนเป็นตัวแปรที่สามารถทำนายคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเขต 1 โดยพบว่าด้านสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยของนักเรียนมีการสนับสนุนหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในระดับปานกลาง ดังนั้นองค์การบริหารปกครองส่วนท้องถิ่น หรือในเขตพื้นที่ต่าง ควรทำความเข้าใจ และทราบข้อมูลของประชากรในพื้นที่ว่ามีนักเรียนระดับการศึกษาที่แตกต่างกันอยู่เท่าไร เพื่อจ่ายต่อการจัดกิจกรรมและโครงการส่งเสริมต่างๆที่เกี่ยวข้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ภายในชุมชนของตน

3. จากการวิจัยพบว่า ด้านการสนับสนุนจากสถานศึกษา เป็นตัวแปรที่สามารถทำนายคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเขต 1 กรุงเทพมหานคร โดยพบว่าด้านการสนับสนุนจากสถานศึกษามีการสนับสนุนหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในระดับปานกลาง ดังนั้นสถานศึกษาควรตระหนักในเรื่องของการให้ความรู้ ความเข้าใจที่มากขึ้นกว่าปกติ และส่งเสริมให้นักเรียนนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ ซึ่งจากการสัมภาษณ์ครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาพบว่าทางสถานศึกษายังมีกิจกรรมและโครงการต่างๆที่เกี่ยวข้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจไม่เพียงพอแล้วนักเรียนจะได้ทำกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีความเกี่ยวข้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในช่วงปิดเทอม หรือนักเรียนผู้นั้นกระทำผิดเลยต้องรับงานเพิ่ม ซึ่งส่งผลให้เด็กเกิดความตระหนักถึงผลดีของการมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านอยู่อย่างพอเพียงได้น้อย เพราะฉะนั้นสถานศึกษาควรเร่งดำเนินการอย่างจริงจังและให้ความสำคัญกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้มากขึ้นโดยไม่ทำกิจกรรมหรือการให้ความรู้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเฉพาะกลุ่มคน กลุ่มของนักเรียนนักศึกษาและในบางช่วงเวลาเท่านั้น ควรนำไปประยุกต์ใช้และบูรณาการในทุกคราวที่เหมาะสม เพื่อให้เกิดความสมดุลทั้งวิชาการและทักษะในการดำเนินชีวิต

4. จากการวิจัยพบว่า ด้านการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน เป็นตัวแปรที่สามารถทำนายคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเขต 1 กรุงเทพมหานคร โดยพบว่าด้านการอบรมเลี้ยงดูของแบบรักสนับสนุนของผู้ปกครองที่มีต่อนักเรียนอยู่ในระดับมาก จึงทำให้เป็นอีกหนึ่งตัวแปรที่เข้าไปมีอิทธิพลทำนายระดับการปฏิบัติตนตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านอยู่อย่างพอเพียง ดังนั้นในการนำงานวิจัยไปใช้สถานศึกษาหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีความรู้เรื่องของการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนและทางงานวิจัยที่มีผลคล้ายคลึงกันมาสนับสนุน เพื่อความมั่นใจของผู้ปกครองในเข้ารับการศึกษาและอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับอบรมเลี้ยงดูลูก และสามารถปฏิบัติต่อนักเรียนได้อย่างเหมาะสมเป็นไปตามความต้องการ

ของสถาบันหรือโรงเรียน และที่สำคัญควรมองหาแนวทางในการรักษาระดับการยอมรับและดูแลรักษาคุณภาพของสถาบันให้ยั่งยืนและขยายกว้างออกไปยังครอบครัวอื่น ๆ เพื่อร่วมกันส่งเสริมนักเรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์มากยิ่งขึ้น

5. จากการวิจัยพบว่า ระดับการปฏิบัติตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐานด้านอยู่อย่างพอเพียง ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ด้านการดำเนินชีวิตอย่างมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้นในการส่งเสริมควรมุ่งให้นักเรียนถึงประโยชน์หรือผลดีจากการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมากขึ้น โดยอาจศึกษาผ่านกระบวนการต่างที่สนับสนุนให้เด็กได้เห็นกรณีศึกษามากมายทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน เพื่อให้เด็กนักเรียนมีพฤติกรรมที่เสริมสร้างภูมิคุ้มกัน หรือภูมิคุ้มกันในการรองรับการเปลี่ยนแปลงของสภาพสังคมที่รวดเร็ว

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยครั้งต่อไป ควรมุ่งศึกษาในกลุ่มนักศึกษาในระดับอุดมศึกษาเพื่อที่จะนำผลการศึกษามาเปรียบเทียบกับการศึกษาในครั้งนี้ ซึ่งจะให้ประโยชน์ต่อผู้สนใจในการนำผลการศึกษาไปประยุกต์ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล

2. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านอยู่อย่างพอเพียงโดยการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการสนทนากลุ่ม สัมภาษณ์แบบเจาะลึกเป็นรายบุคคล เพื่อให้ทราบปัญหาที่ชัดเจนและสามารถหาแนวทางป้องกัน

3. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบทางสังคมในด้านต่าง ๆ ของนักเรียนมัธยมศึกษาที่อาศัยอยู่ในเมือง ที่ทำให้นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ลดน้อยลง เพื่อทำความเข้าใจถึงสภาพปัญหาในปัจจุบันและสร้างแนวทางการส่งเสริมหรือการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ได้อย่างเหมาะสม

เอกสารอ้างอิง

- สุมาลีวงศ์ษา. (2550). "การศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านความเมตตา กรุณาของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม" ปรินญาณิพนธ์ปริญา มหาบัณฑิต สาขาวิชาการวัดผลการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สัททยา พลรัฐพี. (2548). "การนำเสนอแนวทางการพัฒนาคน ให้มีคุณลักษณะตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง" วิทยานิพนธ์ปริญาดุษฎิบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2545 -2549. กรุงเทพฯ: อรรถพลการพิมพ์.

วารสารวิทยบริการ

แนวทางการส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ฯ

ปีที่ ๒๔ ฉบับที่ ๔ ตุลาคม-ธันวาคม ๒๕๕๖

สุรศักดิ์ โจถาวร

ภาณุภัทร ลิ้มจำรูญ. (2551). "การพัฒนาชุดเครื่องมือวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น" วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ณัฐวุฒิ ศรีกัตถุญ. (2540). "รูปแบบการดำเนินชีวิต พฤติกรรมการบริโภคสินค้าของเจนเอเรชั่นวายในกรุงเทพมหานคร." วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย"

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1. (2548). คู่มือการนิเทศแบบมีส่วนร่วม กลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1.

Krejcie Robert V, & Morgan Earyle W. (1970). "Determine Sample Size for Research Activities". *Journal of Educational and Psychological Measurement* 30(3): 607-610.

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ - สกุล นายสุรศักดิ์ โจถาวร
 ที่อยู่ 582/78 ซอย อยู่เจริญ 9 ถนน อโศก-ดินแดง แขวงดินแดง เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร 10400
 การศึกษา ปีพุทธศักราช 2553 ปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต (เกียรตินิยมอันดับสอง) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ คณะพลศึกษา สาขาผู้นำนันทนาการ
 ปีพุทธศักราช 2555 ปริญญาโท สาขาผู้นำนันทนาการ มหาวิทยาลัยศิลปากร คณะศึกษาศาสตร์ สาขาพัฒนศึกษา
 การทำงาน ปีพุทธศักราช 2553 วิทยาลัยเทคโนโลยีสุขภาพและบริการกรุงเทพ
 ปีพุทธศักราช 2554 โรงเรียนนานาชาติเซนต์แอนดรูวส์
 ปีพุทธศักราช 2555 มหาวิทยาลัยพระจอมเกล้าธนบุรี
 การติดต่อ surasuk jotawon <p_pet555@hotmail.com>
